

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.

PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Člana Novin na leto je vsakomur na njegov naslov 8 K.
Članske 4 deset vsa 6 K.
Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijina Leta“ i na konci leta „Kalendar Sveta Jozušovega.“
Člana ednega drebca je doma 10 šiljev.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegye.

K temi se more pošlati naročnina i val depel, ne pa v tiskarno ali v Cserévcos.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cserévcosih, Cseréfold, Zalamegye.

Septuagesima.

Gospodar je šo vgojčno rano najimat delavce vu gorice svoje . . . Šo je i okoli tretje vore i vido je druge stoječe manjkuvajoče i velo je njim: Ite i vi vu gorice moje. I šo je proti večari i naišeo je druge stoječe i veli njim: Ka eti stojite celi den manjkuvajoči? — Gospodar je Gospodin Bog, ki nas tudi zove, naj delamo na našem dušnem zveličanji. Zove nas vu detinstvi, vu svetom krsti nas vzeme za kotrige svoje matere cerkvi. Pogodi se z nami za eden sod na den, pogodi se za nebesa. Zove nas vu mladosti i nam zapove: Ite vu gorice moje. Pride proti večari, zove starce, tem že ne pravi: Ite vu gorice; nego pita je s čudivanjem: Ka eti stojite celi den manjkuvajoči? Mladim Bog zapove, stare pa osramoti.

Či mladi človek blodi, je ne dobro, nego k pameti njemi primerimo. Nego či stari blodijo, za nje nega izgovora. Či gnoj gori, ka de pa te s slamov. Ne samo, ka nega izgovora, nego tudi ne ga vūpanja, da bi se stari človek poboljšo. Leže je mladoga človeka preobrnti, kak staroga. Pa kelko ljudih pravi, da ešče ma čas se poboljšati, kda stari grata, te se prej, spokori. Malo kda se zgodi, da bi se stoj na stare dni spokorio.

Novo pravde.

Vogrska ludovlada je nove pravde izdala. Ta XI. pravda brani ludovlado. Takšega, ki proti republiki dela i šče kraljestvo nazaj postaviti, s od pét do petnajset let vozov kaštiga. Ta XII. pravda osnovi kazne proti onim, ki ceno dragotijo, to je po više ceni odavajo ali kupijo, kak je dopuščeno. Kaštiga je razložna: od sto do petsto jezera koron pa pet let voze. Ta XIII.

pravda je proti onim, ki vlomijo prepovedanje alkoholične pitvi. Minister ma pravico, kda je potrebno celo ali pa stranoma prepovedati alkoholne pitvi odavati. Ki proti tomi greši, je kaštigom s vozov od pol do ednoga leta. Ki se na očitnom mestu pijen prikaže, je kaštigani na 1000 K kazni plačati pa je 15 dni zapreti. Tak ravno tisti, ki drugoga zapoji.

To vse so čedne pravde, naj se li zdržijo.

Autonomija.

Sobočke magjarske novine močno ograjajo Klekl Jožefa, plebanoša v pokoji i vse tiste, ki autonomijo želijo za vogrske Slovence. Ravno te sobočke novine so nej dugo močno brsale proti našim Novinam, kda smo nikaj drugo nej želeli, kak to, naj naš slovenski jezik slobodno rabimo v cerkvi, v šoli, pri birovi.

Zaistino nerazmimo te dobre sobočke gospode. Vsi narodi dobijo pravice, samo nam nevoščijo? Zakaj nje za to glava boli, či ludovlada šče nam tudi pravice dati? Mi smo je nej prosili. V imeni vlade nam je ponūdo vladni komisar. Čudno, da tej velki domolūbi nevūpajo vladnomi komisari proti stanoti. Seveda je ležej ništere duhovnike ogrizavati.

Pitamo te sobočke gospode, v čidom imeni govorijo? Je njim ludstvo to posel naložilo? Izjavimo, da so tej gospodje, bodisi plemenitashi ali menši, nej pristojni v imeni slovenskoga ludstva se naprej postaviti.

Slovensko ludstvo protestira proti takšem glasi, s kakšim tej gospodje proti Klekl-i stanejo. Slovensko ludstvo nikdar nepozabi, kakše hvale je dužno proti njemi. On je davo slovensko čtenje ludstvi, kda je to pred ništermi gospodami še greh bio. On je dosta

let vodo i potroštal jezero pa jezero siromakov v svojem dukovniškom pozvanji. Za duše, za svoje ludstvo je delo i v neprehejanom deli zgūbo svoje zdravje. Takši mož je poštenja vreden i več juša ma v imeni ludstva govoriti, kak oni gospodje, ki so nikdar nej vkūp čūtili s siromaškim ludstvom.

Prej je februara 3-ga duhovniško spravišče bilo, kde so ednoglasno zametali Kleklov načrt, kak blodne pameti delo. Mi nevemo od nikšega spravišča, mi smo nej pozvani bili. Ali to znamo, da se je sedem plivanušov Železne županije pridružilo Kleklovom načrti i oni želejo autonomijo. Ovi so še nej opitani bili.

Gospodje, več s pametjov, kak s silov! Pa več potrplivosti prosimo! Či je što drugoga mnenja, kak vi, iz toga nezhaja, da je domoizdajnik!

Mirovna konferencija.

Magjarski odposlanci so hodili v Rimi, ki razpravljajo s taljanskimi politikami, da razdelitev Magjarskoga ne bode na hasek Taljanom. Magjari spoznajo, da je Fiuma taljanska i nikaj ne majo, či vu taljanske roke pride. — I Nemci se pogajajo s Taljanami. Zna biti se znovič pogodijo i vu prijateljstvo stopijo. To so pravi prijatli, gratuliramo njim. So že bili „prijatli“ pred bojnov, pa donok na taljanskom fronti so bili najhūjši boji. Stari sovražniki si roke podavajo, da Slovence požrejo. Nemška vlada ne vūpa vu Berlin pozvati narodno spravišče, nego ga vu Weimar pozvala. Nezadovolni socijalisti — zvani Spartakusi — se proti postavljajo, orožnate čete idejo proti Weimari, da se oblastijo vlade. Vu Bremi med delavcami i vladnimi četami je velko povilično bitje bilo. — Županija Feber

(Fehér megye) je izjavila, da se trdno drži celotne magjarske države, žele, da se včasih vkup pozove državno spravišče, od vlade vödane pravde za ošpotanje vsega pravdodavanja zove, protestira, da državno vrednost zapravljajo. Na to je svet delavcov i vojakov v Székesfehérvári prek vzeo oblast vladnoga poverjeništa (komisarijata, kormánybiztosság.) K vsakom častniku so postavili ednoga delaveca. Podžupana Szűcsa so delavci ne trpeli v kancelariji. Jočeč je proso, naj njemu pomorejo, da v penzijo stopi. — Banat i Bačko si razdelita Srbsko i Rumunsko. Bivši francoski minister Thomas je izjavo, da čí Rumuni na Magjarskom se s Rumunijov ščejo zjediniti proti tomi nišče nika ne more včiniti. Pred volov ljudstva se ne morejo očistisnoti. — V Požuni, v Komaromi i Érsekújvári so častniki i delavci 5. febr. strajk začnoli proti Čehom. — Sultan se seli z Konstantinopla (Carigrad), štero mesto mednarodno postane. — Wilson 17. februara odstavi Pariz i domo edide. Kak dugo ostane doma, nišče ne ve. Močno delajo na zvezi narodov i veliko moč njoj ščejo dati, da pokaštiga nemirne narode. — Na mirovnoj konferenciji so čehi izjavili, da prosijo državo, v šteroj bode 13 milijon prebivalcov. Čehi so pripravni se zjediniti z rusinami. Prosijo, da čehi zadobijo sküpnno mejo s Jugoslávijov, da tak Nemce vkraj odrežejo od izhoda. Želejo, da Elba, Vistula i Donava mednarodna voda postane. Tak i železnica Požun—Trst—Fiuma. Železnica Praga—Plsen, Stuttgart—Strassburg—Pariz bi strla nadvlado Nemcov. Tak menijo, da zastopniki vele sil (nagyhatalom) ešče pred odpotüvanjom Wilsona v red spravijo jugoslovansko pitanje, — 7. febr. so delavci v Požuni s strajkom henjali.

Žnovič boj proti. Mirna konferencija se boji, da Nemška zopet k moči pride i zna boj naznaniti svojim neprijatelom. Zato Wilson pa Orlando še en čas ostaneta na konferenciji.

V Parizi ništere novine tak sebično pišejo, da tühinske vlade namen majo konferencijo v edno drügo, neutralno mesto preseliti.

Na Nemškom je za prezidenta lüdovlade zvolen Ebert. Prednji minister pa Scheidemann.

V Rumunskom je revolucija. Kral je pobegno.

V Berni na Švicarskom so socijalisti cele Europe konferenco držali. Od našega kraja je minister Kunfi bio tam i govorio.

Dom i svet. — Mási.

Sombotelški püšpek so februara prve dni pohodili ništere slovenske fare, po imeni Soboto, Tišino, Törnišče, Črensovce i Cankovo. Vsepo vsed so božo službo držali. Dr. Franc Rogács, püšpekov kancelar je predgo i višesnjsnjega pastira namen razložo: da v razburkanih časaš ostanejo verni krščeniki. V vsakoj fari so poslanci razložili svoje žele na šolske dela gledoč. Višesnjsni pastir so s svojoj poznanov lubeznostjov pogovarjali s svojimi verniki.

Novi vladni proverjenik (komisar, kormánybiztos) Saladske županije je Briglevič Karol.

Nemci so zasedli Radgonjo. Z Nemci se bojüjejo Magjari. 4. Februara so zasedle nemške čete, šetere so vodili nemški častniki, mesto Radgonjo. Slovenska posadka se je pod poveljstvom nadporočnika Zeilhoferja meknola na dva mosta čez Müro (železniški i leseni most) i se je tam dobro zabarikadirala i zavarovala strojnicami. Radgonski nemski meščani so streljali z oken i vseh stranih na slovensko posadko. Da bi ne bilo dosta zgübička v žitki, so se slovenske čete, kda so je Nemci, Magjari navalili, prostovoljno meknole na moste.

Vu magjarskih novinah tü pa tam večkrat pišejo, da je ne mogoče zemljo razdeliti, da, prej, novi vert ne pride vö i t. d. Ki tak gučijo, oni ščejo nazaj spraviti staro vlado. To nam pa nikak ne trbe. S veseljom štemo, da začnejo deliti. Naj obrvim do delili grofosko zemljo prezidenta Karolyija. Delitev zemlje ne püstimo zaspati, zemlja poljedelavcom sliši. Kda je bojna vövdarila, so se Magjari norčarili s Srbov, da so, prej, to samo pastirje kozljov i tržei svinj. Istina, tam grofov ne ga, indašnjsi gospodje — törki so bili vöplačani. Oni so odišli v Carigrad, zemlja je pa ostala doma kmetom. Zdaj v Srbiji ne ga ni ednoga veleposestva, samo kmeti so jo. Zdaj že razumimo, zakaj so Srbi takši junaki bili. Dobro so znati, da samo sebe branijo.

Na stražo kre granice so navrgli dačo. Navržena bode na dačo od dohodkov (jövedelmi adó.) Ki od 20 jezer više dohodkov ma, 50 procent svoje dače plača, ki pa od 10 jezer više dohodkov ma, 30 procentov svoje dače plača. Ki so že plačali, več ne plačajo. Premočne po imeni pozovejo na plačilo i prikapčijo ček, na šterom vsaki lahko notri pošlje peneze.

Položaj v Radgonji. Jugoslavani glasijo, da se Nemci pri napadi velike zgübe meli. Vzeli so njim tri neranjene i dva težko ranjeniva. Jugoslovanske zgübe so: poveljnik nadporočnik Zeilhofer lahko ranjen, dva vojaka mrtviva i 12 ranjenih. Jugoslovanska posadka je štela okoli 100 možov, se je držala junaško, dokeč se ne prišle 5. februara slovenske čete iz Lotmerka i hrvatske z Šrdišča, štere so nemške čete vrgle nazaj i zasedle Strügo na severnom robu mesta Radgonje. Prebivalstvo Radgone se je pri zasedbi deloma obnašalo sovražno, obstreljavali so slovenske vojake iz hiš.

8 milijard frankov znaša škoda, povročena po Avstrijcih in Nemcih v Srbiji. Ta vsota še nej popolna, ar je še vnogo škode, štera še nej cenjena.

Papirnati penezi so pod vojnov od dva i pol milijarda na 55 i pol milijardov skočili, zlato se je pa od 1362 milijonov na 106 milijon ponižalo. Zlata pa srebra vse vkup je 340 milijonov, potem 100 kron je samo 93 filerov vredno.

Krüšna dača v Nemškoj Avstriji. Letos Avstrija ne dobi silja iz Vogrskoga, z Rumunskoga; more od antanta prositi. Pšenice meterski cent v Trsti pride na .300 kron, domo postavleno 364 kron. To je, prej, dosta, da siromacke plačati ne bodo mogli, zato zdaj ščejo v Avstriji na grünt i na vekše dohodke krüšno dačo navržti, da po mestah do falejši krüh jeli.

Kalendari na leto 1919. ešče so jo na odajo. Preporačamo ga vsakoj kršćanskoj družini.

(Beč) Na Dunaju bodo pili vino poceni. Z Dunaja pročajo: Tü se bodo stanovile italijanske vinarnice, štere bodo točile italijanska vina po 1 K 60 fil. liter. Zdaj stane na Dunaju liter vina 8 do 12 K. Vinski pivci vüpajo, da bo konkurenca vplivala na cone domačega vinskoga pridelka.

Pošta. P. Malo mesta mam, pesmi objavljati ne morem. — L. v Tropovci Vam i drüгим, naznanim, da ki samo Marijine Liste i Kalendar ščejo meti, plačajo 4 kron. Nameravamo Marijin List na leto štirikrat vö dati, na vsaki tretji mesec.

Na podporo: Vogrinčič Janoš x Šömarja 2, Alojz Bratina, cementar i čebelar v Križovcih 5, Naročniki Martjanske fare so s svojim g. plebanoši dali poslati 90, Janič Janos z Naskove 2, z Dolnjih Petanec Šiftar Jožef 4, Šiftar Janoš 1, Ribaš Lena 1, Škapar J. z G. Linika 2, Peter Osterc, Škofjaloka 92, Ivan Dolenc Wien 12, Ivan Hutter v Kazezah 92, Ana Halšedl z Görlinec 1 kron.